

Avgränsande arkeologisk förundersökning 2023

Farhult 8:20, Fornlämningarna L1988:1019 och L1988:1622

HUSBYGGNATION

Höganäs kommun
Skåne län

Avgränsande arkeologisk förundersökning 2023

Farhult 8:20, Fornlämningarna L1988:1019 och L1988:1622

HUSBYGGNATION

Höganäs kommun
Skåne län

Skånearkeologi AB

Per Sarnäs

Midgårdsgatan 3

216 19 Malmö

Tel: 0708-82 78 16

E-post: info@skanearkeologi.se

Webb: www.skanearkeologi.se

Avgränsande arkeologisk förundersökning 2023

Farhult 8:20, Fornlämningarna L1988:1019 och L1988:1622

Husbyggnation

Höganäs kommun

Skåne län

Skånearkeologi

Rapport 2023:24

Författare: Per Sarnäs

Grafisk form: Anders Gutehall

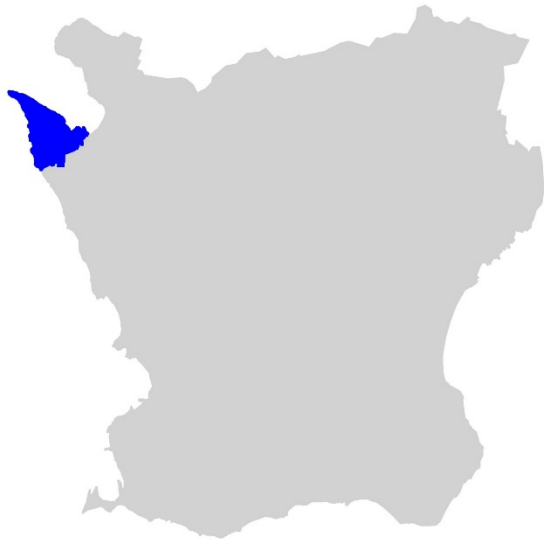
Omslagsbild: Schakt 4 från väster

Kartor: © Lantmäteriet/Metria ordernr 5121042

© Skånearkeologi 2023

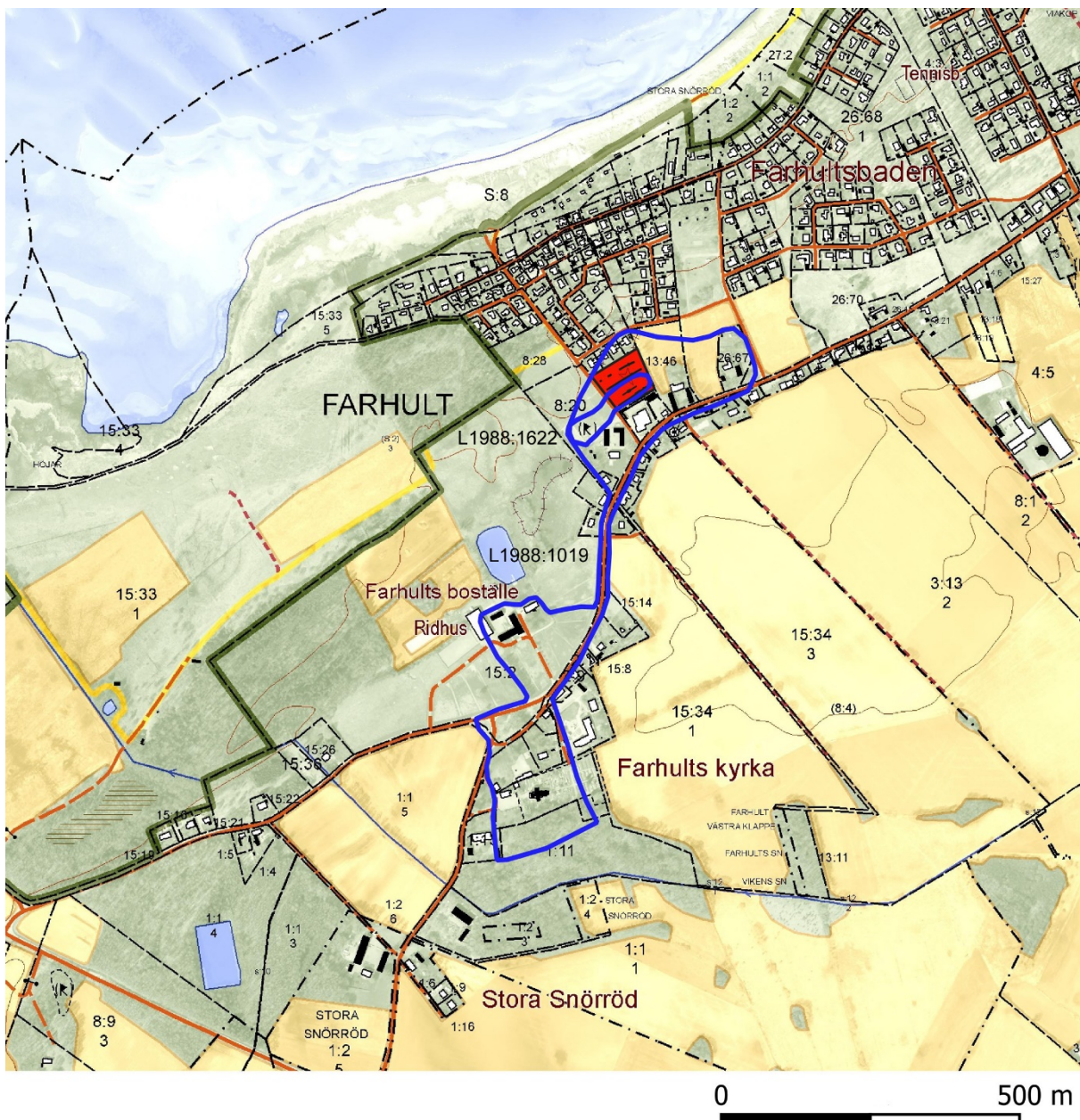
Innehåll

Inledning	5
Syfte och metod	5
Topografi och fornlämningsmiljö	5
Undersökningsresultat	6
Utvärdering och åtgärdsförslag	7
Referenser	7
Tekniska och administrativa uppgifter	8

Figur 1. Karta över Skåne med Höganäs kommun markerat med blått.

Figur 2. Del av fastighetskartan över Farhult. Undersökningsområdet är markerat med rött och sökschaktet med svart. Fornlämningarna L1988:1019 och L1988:1622 är markerad med blå linje.
©Lantmäteriet

Inledning

Med anledning av att sökanden planerar bebygga delar av fastigheten Farhult 8:20 beslutade länsstyrelsen Skåne om en avgränsande arkeologisk förundersökning då två fornlämningar berörs av planeringen, dels L1988:1622 Boplats, dels L1988:1019 Bytomt/gårdstomt.

Syfte och metod

Syftet med undersökningen är att beskriva fornlämningarnas utbredning inom undersökningsområdet och avgränsa dem.

Den arkeologiska förundersökningen genomfördes i form av sökschaktning med grävmaskin. Schakt, lager och anläggningar mättes in med en RTK-GNSS. Delar av framkomna lager metalldetekterades, primärt i syfte att bedöma mängden spik.

Topografi och fornlämningsmiljö

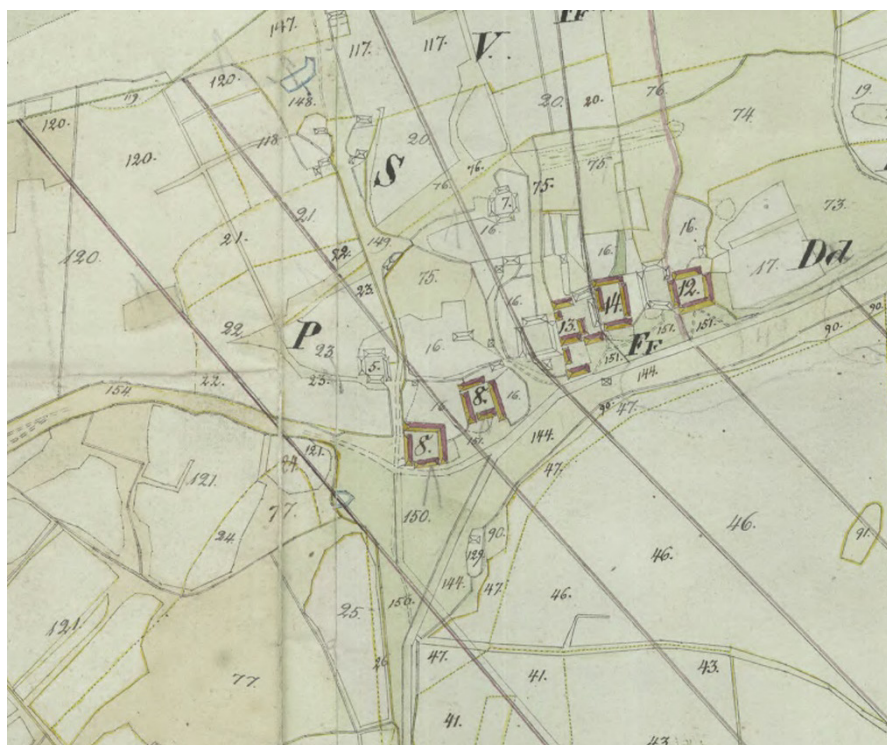
Undersökningsområdet ligger i ett småbrutet odlingslandskap. Underlaget utgörs av grusigt material med varierande inblandning av större stenar.

Farhult omnämns första gången 1483 och skrevs då Fagerholt. Förleden utgörs av adjektivet fager och efterleden hult betyder liten skog. Fager kan ha haft betydelsen tjänlig eller passande och kan ha avsett ett skogsbestånd som gett rik löv- eller riståkt (Ejder 2003).

Farhults bytomt (L1988:1019/ Farhult 31:1) sträcker sig över nästan 1 km med kyrkan belägen i den södra delen av byn. De flesta gårdarna har legat i norra delen av byn enligt Geometrisk avmätning från 1704 (Lantmäteriet historiska kartor).

Boplatsen L1988:1622/ Farhult 12:1 är registrerad som Stenåldersboplats(?). Boplatsen är 160 m lång och 40 m bred. Inom området förekommer spridda flintavslag. Vid inventeringstillfället tillvaratogs i nordöstra delen (öster om vägen) en skivskapa och en spånskrapa. I sydvästra delen tillvaratogs en kärnyxa[?] och två avslag med retusch.

Enligt Enskifteskartan från 1824 ligger undersökningsområdet inom ägorna till den östra gården av de två gårdar som har beteckningen nr 8.

Figur 3. Enskifteskarta från 1824. Undersökningsområdet ligger ungefär strax norr om den östra gård nr 8. Inom området är ett ensamt hus markerat vars rester kan ha framkommit i schakt S4.
©Lantmäteriet

Undersökningsresultat

Sex sökschakt med en sammanlagd yta av 290 m² upptogs med grävmaskin inom det 5 780 m² stora undersökningsområdet, vilket motsvarar ca 5 %.

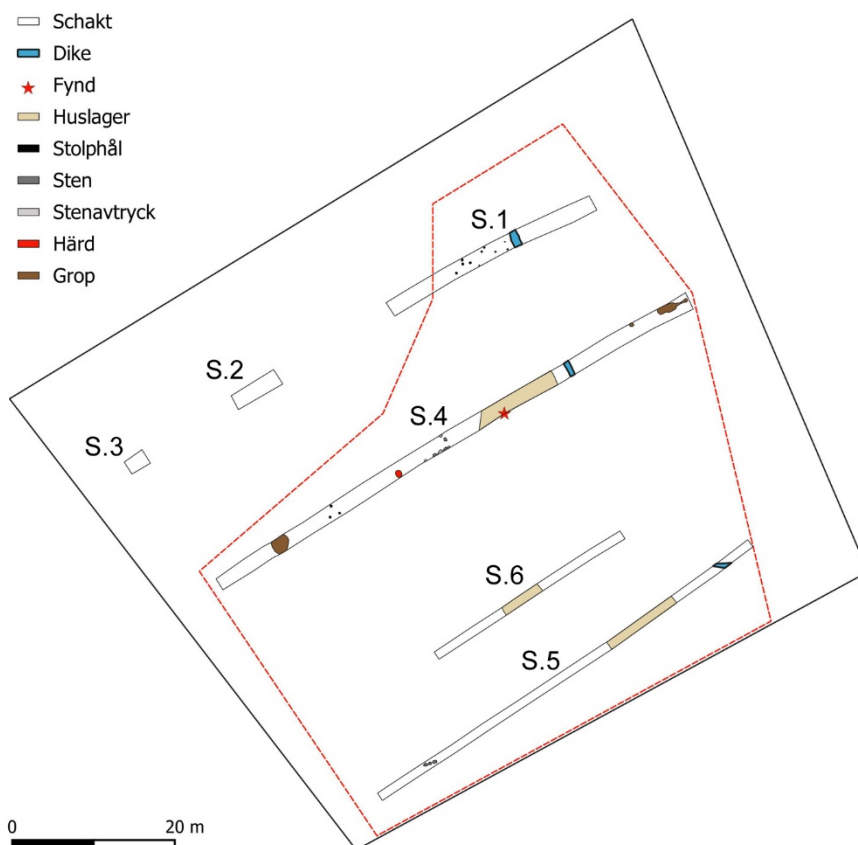
I schakten framkom 13 stolphål, tre gropar, två diken och en härd samt tre huslager bestående av lera efter golv och/eller väggar. Huslagren undersöktes med metalldetektor i syfte att undersöka mängden spik som kan vara en indikation om ålder. I samband med detta undersökningsmoment påträffades ett slitet och illa medfaret medeltida mynt i schakt S4. Myntet kan troligen dateras till 1400-tal. I övrigt påträffades endast yngre rödgods varav flera fat vilket ger en datering till sent 1500-tal eller yngre. Samtliga påträffade keramikskärvor framkom i schakten S5 och S6. Under lergolven förekom ett mörkt kulturlager som varierade i tjocklek mellan 0,1 och 0,2 m. Utanför detta mörka kulturlager förekom också ett svartgrått grusigt kulturlager med ringa djup. Undergrunden är ställvis tämligen stenbunden. Vid ett par ställen låg stenar och stenavtryck på rad som om de utgjorde rester av grundmurar.

I nordvästra och sydöstra delen av undersökningsområdet är marken låglänt med högt grundvatten och har troligen inte varit bebyggt.

I de östra delarna av schakt S1 och S4 påträffades enstaka flintavslag som sannolikt tillhör fornlämningen L1988:1622. Det innebär att fornlämningen möjligen har en något vidare utbredning åt nordost.

Enligt enskifteskartan från 1824 har det legat en byggnad ungefär där schakt S4 drogs. Denna byggnad försvinner i och med enskiftet. Det framgår inte vilken typ av byggnad det rör sig om. Av kartan framgår också att norra och västra delen av undersökningsområdet ligger som ängsmark vilket överensstämmer väl med de fuktiga partier som framkom vid sökschaktningen

Figur 4. Schaktplan med samtliga schakt, anläggningar och lager samt det inmätta myntet. Det område som föreslås bli föremål för en fördjupad förundersökning är markerat med röd streckad linje.

Utvärdering och åtgärdsförslag

Syftet med den avgränsande förundersökningen har uppnåtts vad gäller utbredningen av den medeltida/historiska bebyggelsen inom Farhults bytomt (L1988:1019/ Farhult 31:1). Vad gäller den andra fornlämningen L1988:1622/ Farhult 12:1 är det mer oklart då de fåtaliga flintavslagen påträffades norr om dess utbredning enligt Fornsök.

En fördjupad förundersökning bör genomföras i fall exploateringsplanerna kvarstår. En fördjupad förundersökning syftar till att fastställa huslämningens ålder och husresternas bevarandegrad. Detta inkluderar stolphålskoncentrationen i schakt S1. De få flintavslag som påträffades inom fornlämning L1988:1622 motiverar inte vidare undersökning såvida inte stolphålen i schakt S1 är en del av denna boplat.

Referenser

Litteratur

Ejder, B. 2003. Skånes ortnamn. Serie A, bebyggelsenamn. Del 12 Luggude härad, Höganäs stad, Helsingborgs stad. Språk- och folkminnesinstitutet, Dialekt- och ortnamnsarkivet i Lund.

Kartmaterial

Fastighetskartan
Geometrisk avmätning 1704

Internetreferenser

Fornsök
Lantmäteriet historiska kartor

Tekniska och administrativa uppgifter

Länsstyrelsens diarienummer431- 44422-2022
Skånearkeologis diarienummer202310
LUHM nr33 312

LänSkåne
KommunHöganäs
SockenFarhult
FastighetFarhult 8:20
RAÄ-nummerL1988:1019/Farhult 31:1 & L1988:1622/Farhult 12:1

Koordinatsystem Sweref 99 TM
N koordinat6232948
E koordinat358260
M ö.h.4,2-6,2

Fältarbetstid2023-09-12-2023-09-13
Antal arbetsdagar 2
Antal arkeologtimmar 12
Antal maskintimmar 19

Undersökningsområde 5 800 m²
Undersökt yta 290 m²

ProjektansvarigPer Sarnäs
UppdragsgivareAnnika Gudmundsson

Arkivmaterial i form av shp-fil, digitala foton och rapportoriginal förvaras på Lunds universitets historiska museum